

אמונת חיים

גליון שבועי לתורה וחסידות שע"י מוסדות קראלי בארה"ק

גליון כג (תפז) ♦ שנה י'

פ' פקודי ♦ חזק ♦ שבת הפסקה

דברי אלוקים חיים מרן רבינו הגה"ק זיע"א

אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד על פי משה וגו' ורש"י פירש על מה שכתוב כפל לשון המשכן משכן רמז למקדש שנתמשכן בשני חורבנות על עונותיהם של ישראל, ועל הפסוק משכן העדות כתב רש"י שהוא עדות לישראל שיותר להם הקב"ה על מעשה העגל שהרי השרה שכונתו ביניהם.

ויש לומר בדרך רמז על פי מה שאמרנו לעיל שמה רבינו רצה להגיע לקץ הימים שהמשכן יהיה באופן קבוע עד שיגיע למקום המקדש והמקדש יהיה לנצח, אבל מכיון שנחסר הענין של שמירת שבת שעל זה ציוה משה לקיים אותו כהלכתו, ולא נעשה כך כי השבת השניה כבר חיללוהו וכנ"ל, ולכן נכתב אלה פקודי המשכן וגו' ופקודי הוא מלשון חסרון וכמו שכתוב לא נפקד ממנו איש (מטות לא). וגם כתוב ויפקד מקום דוד (שמואל א, כ) לומר שזה שנחסר מציווי של ה' שעל פי משה שציווהו לישראל ולא קיימו זאת אלא שבשבת השניה כבר היה חילול שבת, ע"י זה נחסר גם המשכן, שנתמשכן על עוונות ישראל וגם המקדש בעצמו נחרב גם כן בזה העון של חילול שבת וכמו שאמר חז"ל לא נחרבה ירושלים אלא משום שחיללו את השבת.

אפשר לומר בדרך רמז למה נזכר ח"י פעמים משה בפרשת פקודי, כי משה רבינו אמר מחנו נא מספריך אשר כתבת ורש"י פירש שימחק שמו מכל התורה כולה, אבל הרשב"ם מפרש שהכונה מחנו נא מספריך היינו ספר החיים אשר כתבת, כדכתיב כל הכתוב לחיים בירושלים, כלומר שאמר משה הרגנו נא הרגו עכ"ל, דהיינו שקיבל משה על עצמו מסירות נפש כפשוטו, ולכן ה' מחל לישראל ולכן מזכיר משה ח"י פעמים שהמיתה שקיבל עליו נהפך לו לחי, ולחיים טובים בירושלים, וכמ"ש האור החיים הק' שמה רבינו יהיה הגואל צדק שיבנה את ירושלים בתפארתה ובית המקדש ועל זה נאמר "כל הכתוב לחיים בירושלים".

שבת הפסקה

והנה השבת הזו הבעל"ט הוא שבת הפסקה בין שבת שקלים העבר עלינו לטובה לבין שבת זכור הבא עלינו לטובה וכתבו הספרים הק' ששבת הפסקה הוא עוד חשוב וגדול יותר משבתות של שקלים וזכור ופרה וחודש.

ולכן עלינו מוטל שלא לאבד את הזמנים הק' האלו ומה גם שבא עלינו לטובה יומא דהילולא של משה רבינו ע"ה בז' אדר שמה רבינו הוא היה הגואל הראשון והוא יהיה לנו הגואל האחרון וכמו שכתוב בספ"ק ובאור החיים הק' כתב עוד שאין רוצה משה רבינו לגאול עם שהם בטלני התורה.

חודש אדר

ולכן נתחזק כולנו יחד שלא נבטל הזמן היקר ובפרט לא בימים הקדושים של חודש אדר שמרבין בו בשמחה ואין שמחה כלימוד התורה ולקיים מצוות התורה.

ומובא בספ"ק מאור ושמש שבאדר יש כוח לבני ישראל שאפילו בהבל פיהם בלבד ימתקו כל דינין והגבורות שלא ישלטו בעולם כלל. ויעזור השי"ת שנזכה לימים שיעשה ה' איתנו ניסים ונפלאות וכמו שענה לאבותינו בימי מרדכי ואסתר ובניסן שבו נגאלו אבותינו ממצרים נזכה להיגאל וכמו שאמר חז"ל בניסן עתידין להגאל ברחמים גדולים ובחסדים מגולים במהרה בימינו אמן

קול קראלי - 074-7962278

דברות קודש מרן רבינו עט"ר שליט"א

"אלה פקודי המשכן, משכן העדות אשר פקד על פי משה, עבדת הלוים ביד איתמר בן אהרן הכהן".

אומר רש"י, "המשכן משכן שני פעמים, רמז למקדש שנתמשכן בשני חורבניו על עונותיהן של ישראל". פרשתנו מדברת על סיום גמר מלאכת המשכן.

מדוע בזמן השמחה כאשר חונכים את המשכן צריכים להזכיר שהמקדש התמשכן בשתי חורבנות על עונותיהן של ישראל.

וכן הפסוק מדבר על המשכן של דור המדבר, ורש"י אומר שהמשכן הזה גם רומז לשתי בתי מקדש שיחרבו בעונותיהם של ישראל. הוא לא מפריד בין המשכן למקדש.

אפ"ל כוונת רש"י, שלא באים עכשיו בזמן חנוכת המשכן להזכיר את הגרועות של עמ"י, אלא שבאים לשבח את מעלת המשכן. המשכן מכפר, העבודות במשכן מכפרות. בגדי כהונה מכפרים, כל ההויה של המשכן מכפרת. אומר רש"י, המשכן הוא דבר כ"כ קדוש, שגם בזמן שישראל חוטאים, המשכן מכפר. הוא נתמשכן פעמיים, בשתי חורבנות של המקדש. הכוח של המשכן הוא לבלום, הוא גם מכפר לא בזמן הקורבנות, בזמן שהמקדש נחרב אז הוא המשכן. התורה באה לומר את שבחו של המשכן.

הספורנו מבאר שהמשכן לא נחרב ע"י האויבים. שני בתי המקדש נחרבו בידי האויב, אולם המשכן לא. זוהי ההדגשה שהתורה באה להדגיש פה, מדוע המשכן לא נחרב - מפני ש"טוב אחרית דבר מראשיתו". כאשר תחילת העשייה היא במאת האחוזים לשם שמיים - הסוף יהיה סוף טוב, וכך היה בבניית המשכן, הכל ע"פ מה שציווה ה' ע"י משה. לכן המשכן לא נחרב. אולם הבית הראשון אמנם נבנה ע"י שלמה המלך, אך שלמה המלך גם שיתף פועלים מצור, פועלים גויים. היה כאן כבר פגם מסוים, לכן בסוף הוא נחרב. ובבית שני על אחת כמה וכמה, שהרי גם היוזמה לבנות אותו הגיעה מכורש. הבית השלישי, שיבנה באש כנאמר בברכת נחם פי אֶתְהָ ה' בְּאֵשׁ הַצֵּתָהּ, וּבְאֵשׁ אֶתְהָ עֲתִיד לְבִנְתָהּ יהיה על טהרת הקודש - ולכן ייחרב.

בס"ד

קול צהלה ורינה שפתינו תרננה

בהדרת כבוד וברגשי גיל וחדוה משגרים אנו בזאת ברכותינו קדם האי גאון וצדיק העומד לימינינו בכל עת

מורינו ר' מרדכי מוזס שליט"א

אב"ד דקהילתינו הק' - בני ברק

בנו של כקש"ת מרן רבינו הגה"ק זי"ע מקראלי

וחתדב"נ כ"ק אדמו"ר מצאנז זמיגראד צוק"ל

לינשוואי הבת עב"ג בשעטומ"צ

החתן הרב יצחק זאב שליט"א

בן הרה"ג אברהם יהודה רבינוביץ שליט"א

נכד המקובל הגה"צ רבי גמליאל הכהן שליט"א

נו"נ מרן בעל מעדני השלחן ומרן בעל פיתוחי חושן צ"ל

יה"ר שירו רוב נחת תענוג דקדושה ומשמחה זו יושפע

שפע רב והשפעות טובות לכל בית ישראל אבי"ר

רבנן ותלמידיהו

היולולא דעדיקיא

הגה"צ רבי לוי הכהן רבינוביץ זצ"ל
יא"צ ב' אדר

לעולם לא יבא לידי מעשה, ועלול האדם להכשל בכל עת בביטול כמה מצות התורה על ידי סיבה זו..."

אני כואב מאוד את המצב בישיבות שבחלק מהמקומות מזלזלים בלימוד ההלכה. לאחד ממנהלי הישיבות שסיפר לי שאצלו בישיבה קיים בסדר הלכה רק למי שחפץ בכך, אמרתי שזהו דבר גרוע ביותר. יש לקבוע את לימוד ההלכה לחובה לא פחות ואף יותר משאר הלימודים! זהו חילול ה' שישנם אנשים מבוגרים הנקראים תלמידי חכמים שאין להם ידיעה מינימלית בהלכה. ראיתי כיצד ניגשים בביהכ"ס ליהודי נשוא פנים ושואלים אותו שאלה פשוטה בהלכות "עלה ויבא" והלה לא יודע מה להשיב. היש לך חרפה וחילול ה' גדול מזה?!

לא לחינם נלחם היצר דווקא בלימוד ההלכה. אני תמיד מראה את דברי הבעש"ט הק' בצוואת הריב"ש - דברים נעלים מכבשונו של עולם שטמון בהם מוסר השכל עצום - "דברי פיו און ומרמה חדל להשכיל להיטיב (תהילים ל"ו ד') פירוש, כי דברי פיו של יצר הרע חדל להשכיל להיטיב, פירוש דוודאי שאין היצה"ר מפתה האדם שלא ילמוד כלל, כי ידוע לו שאין שומנו האדם לזה, כי כאשר לא ילמוד כלל לא יהיה חשוב בעיני הבריות ואינו נקרא למדן. אך היצה"ר מפתה אותו שלא ילמוד איזה דבר שיבוא לו יראת שמיים מזה, כמו ספרי מוסר או שולחן ערוך לידע הדין על בוריו. אך מפתה אותו שיעסוק תמיד בגמרא עם כל המפרשים. וזהו חדל, היצה"ר לאדם, להשכיל להיטיב, רצה לומר שהוא מונעהו מלעסוק גם בלימוד זה שיבוא להאדם טובה בלימודו, דהיינו יראת שמיים". (צוואת הריב"ש אות קי"ז).

בגמ' ברכות (ח.) איתא "מיום שחרב בית המקדש אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה בלבד". ובגמ' שבת (דף ל"א:) איתא: אין לו להקב"ה אלא יראת שמיים בלבד. נראה ששני המאמרים משולבים יחד ואין בהם סתירה - מי שיש לו יראת שמיים לומד הלכה, ועי"ז זוכים ללימוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תורתו באהבה".

אף את ספרי "מעדני השולחן" חוברתי כדי לעמוד על בירור ההלכה בעיון ובבהירות. ב"ה בזכות בני רבי אלחנן שליט"א שהתמסר בכל כוחו לעריכת והוצאת הספרים תוך שהוא מוותר על הדפסת חיבוריו שלו מקוצר הזמן, זכיתי שהם יתקבלו ברבים ולימוד ההלכה יתרבה. אבל ברצוני להדגיש שלא באתי חלילה מלגרוע מלימוד הנו"ע על השו"ע, ראשית כל יש להתייגע בהבנת דבריהם ורק לאחר מכן לעיין בספרי".

הפתקאות שנעלמו

לא לחינם זכה הספר להתקבל ברבים. זקני סיפר לי שלעתים כתב חיידושי וביורוי הלכות על פתקאות וכשבא לחפשם לעריכה עבור הספר הם נעלמו והוא פשוט לא הצליח למצאם. בלית ברירה החל ללמוד שוב את הדין כדי לכתבו שנית ואז בפעם השנייה התברר לו שיש לפסוק אחרת מאשר סבר בתחילה. לאחר שביירר זאת שנית תמיד מצא את הפתק שבתחילה לא הצליח למצוא. 'מעשים אלו שחזרו ונשנו', הוכיחו לו שמשמים מסכימים לספרו! מחזה נפוץ היה לראותו מתייגע על לימוד סעיף אחד בשו"ע במשך שבועות רבים

מורי הוראה רבים וקרהו"ר בעניגו. זקני זצ"ל היה מספר שאם קרהו וחדרו לליבו אי אלו הרעויה גאה על לימודו, היה סר לביתו של הרב מטעפליק ומשוחח עמו בלימוד, או אז היה נוכח שאינו יודע מאומה...

עוד בהיותו צעיר לימים הוסמך על ידם להוראה בלשונות הפלגה נדירים. וכך כתב הרב מטעפליק בתוך כתב ההוראה: "כאשר בא לפני האברך הרה"ג הנעלה וכו' מוה"ר... ועסקתי עימו בפלפול ולהלכה ומצאתיו נבון דבר ומשיב כהלכה וראוי הוא להורות הוראה בישראל יורה יורה ידין ידין כאחד הרבנים המובהקים בישראל, ואשרי העיר שתזכה לקבלו בתור רב ומורה כי חוץ מידיעתו הרחבה בתורה"ק מידותיו תרומיות".

הגאב"ד בעל ה"מנחת יצחק" זצ"ל התאמץ מספר שבועות לפני הסתלקותו וכתב מכתב הסכמה נלהב ונדיר לשו"ת "מעדני מלכים" בתוך מכתבו המדבר בשבח בני ירושלים ושבח המחבר כותב ה"מנחת יצחק": "מאז שעזרני ברוך ה' מציון לעלות לעיר הקודש והמקדש, שמח ורחב לבבי בראותי לפני יום יום חסידים ואנשי מעשה, תלמידי חכמים מובהקים שאין להם בעולמם אלא ד' אמות של הלכה בלבד, ועוסקים בתיקונם של עולם בשקידתם העצומה בלימודי ה' מתוך הדחק, ובעיניהם הם כאסקופה הנדרסת, והתורה היא להם סם חיים, כי לומדים הם על מנת לקיים, וסימנים דאורייתא כי יו"ח זרע ברוכי ה' ממשכים בנתיבות הקודש של ישראל סבא, במסורת סיג לתורה, של מיגני ארץ רבותינו הקדושים מיסדי הישוב הקדוש בארצות החיים..."

ומוסיף: "אוקיר אנוש מפז מעלת כבוד ידיד ה', איש ירושלים בה' הידיעה, מאדירי נקיי הדעת שבה, מגידולי בני ציון המסולאים מפז, גאון בתורה וביראתו קודמת לחכמתו, מיחידי סגולה משופרי דשופרי דירושלים, רב רבנן דמורי דאתי משבט לוי..."

חובה ללימוד הלכה

זקני זצ"ל היה מעודד רבות את לימוד ההלכה וראה בו את הלימוד החשוב ביותר. פעם התבטא: "בזמנו נהגתי ללימוד עם התלמידים שיעור קבוע ב"משנה ברורה" ובסוף כל חלק נערכה בחינה על ידי המנהל. היה זה לימוד רציני ומעמיק ואפילו על המינים שהלכות תפילין ועוסקים דיני וצורת אותיות למדנו בעיון. ברוך ה', בזכות שיעורים אלו צמחו רבנים רבים מקרב תלמידי. לדעתי חובה על כל אחד לקבוע שני שיעורים ללימוד הלכה, האחד ללימוד "משנה ברורה" או "שולחן ערוך הרב" בעיון, והשני ללימוד ספרי קיצורים כמו קיצוש"ע או "חיי אדם" - עליהם נאמר "ויאמר לקוצרים ה' עמכם".

ה"חפץ חיים" מפרש את דברי הגמרא "כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא". שהוא חובה על ידיעת ההלכה ולא רק על לימודה - ואילו הם דבריו בספרו "שם עולם", ("ח"ב פ"ז) - "...ועיין ביו"ד סימן רמ"ו בשו"ך סק"ה בשם הפרישה שאותם בעלי בתים שאינם לומדים רק ג' או ד' שעות ביום לא ילמדו בש"ס לחוד אלא ילמדו הלכות פסוקות כדי שידעו איך להתנהג למעשה, ועל זה אמרו כל השונה הלכות בכל יום מובטח שהוא בן עולם הבא עי"ש. ובאמת דבר פשוט הוא, אחרי שידוע שתכלית הלימוד הוא כדי שיבוא לידי מעשה, אם כן אם לא ילמד אותן ההלכות,

זקני מרן הגה"צ רבי לוי רבינוביץ זצ"ל, מזקני גאוני ירושלים, ונקיי הדעת בירושלים, כל ימיו מקשה אחת של עמל ויגיעת התורה מתוך נקיות הדעת וצניעות. אמרתי לציין כאן במקצת מתוך מעשיו והליכותיו ודברי קודשו שאמר, ויהא רצון שיקחו מזה לחיזוק ויהא זה לעילוי נשמתו הטהורה

בדלת הכניסה למעונו של זקני הגאון הגדול רבי לוי הכהן רבינוביץ זצ"ל הסתיימה ירושלים של מטה ומתחילה ירושלים של מעלה. זו הייתה ההרגשה של הדורך על מפתנו. אין מי שלא מכיר את סדרת הספרים "מעדני השולחן" על שולחן ערוך יורה דעה - ספרים שהתקבלו בכל תפוצות ישראל, שו"ת "מעדני מלכים" והגדה של פסח עם פירוש ו"ללוי אמר".

החיבור "מעדני השולחן" המחולק לשלושה חלקים זהים לחלקי הספר "משנה ברורה" על אורח חיים, זכה באורח נדיר להסכמותיהם הנדירות והנלהבות של כל גדולי ישראל, די אם נזכיר שמות כמו רבי משה פיינשטיין, ה"מנחת יצחק", הגרש"ז אויערבך, רבי משה אריה פריינד, ה"פני מנחם", רבי פנחס הירשפרונג, רבי משה שטערן מדעבערצין, רבי בן ציון אבא שאול, רבי ישראל משה דושינסקיא, האדמו"ר מסאטמאר, רבי מיכל פיינשטיין, רבי חיים קרייזוירט, ועוד גדולים וחשובים, זצוק"ל ויבלחט"א שליט"א, כולם יוצאים מגדרם בדברי שבח והלל למחבר, ורואים בספרו הגדול מעין זריחת אור חדש ששינה ושיפר לאין ערוך את לימוד חלק יורה דעה.

גאונותו שבאה יחד עם פרישותו, צדקותו וענוותנותו העצומה הקנו לזקני זצ"ל מעריצים רבים. אבל לא רבים יודעים שלפני כשישים שנה שימש זקני זצ"ל כמג"ש בשיעור הגבוה של ת"ת "תורה ויראה", שם בנה דורות של תלמידים לפני כניסתם לישיבה, תלמידים שעד היום מזכירים את שמו באהבה והערצה.

השלמה לחיבור השרוף

אביו של רבי לוי - הגאון רבי גמליאל זצ"ל ראש ישיבת קישינב היה גאון עצום בנגלה ובנסתר, תלמידיו מעידים שלא היה ש"ך אחד שלא זכר בעל פה. גם צדקותו לא ביישה את גאונותו - זקני זצ"ל היה מספר שבעודו ילד תמה פעם, מדוע רק אביו מתפלל כלשהוא מוססה בשלית על פניו, כשהציץ מתחת לשלית וראה שתפילת אביו נאמרת מתוך כביעות נוראות ופניו שטופות בדמעות, הבין את פשר הדבר. אביו חיבר חיבור ענק על שו"ע יו"ד, באחת השבתות פרצה שריפה בבית שכיילתה בין השאר את כל כתב היד. אביו ראה בכך סימן משמים שלא להדפיס את החיבור ועל כן משך את ידיו מלכתבו שנית. זקני זצ"ל היה מצוין שהוא רואה בחיבורו על יו"ד מעין השלמה לחיבור השרוף של אביו. רבי גמליאל עוד זכה להסתופף בצילם של קדושי עליון כמו המגיד מטריסק והרה"ק מטשורטקוב.

שנים רבות לפני מלחמת העולם השנייה טען רבי גמליאל שהוא מרגיש שאסון גדול ממשמש ובא ועלה לארה"ק. (הרוצה לדעת עוד מגדלותו של רבי גמליאל ימצא בספר "תפארת בנים" שהוציא נכדו אאמו"ר הגאון רבי אלחנן רבינוביץ שליט"א בשנת תשמ"ט במלאות 60 שנה לפטירתו). בנו רבי לוי נולד כאן בארה"ק והתייתם מאביו בילדותו. בצעירותו היה יוצא ובא בבתי גדולי הדור, וקיבל היתר הוראה מגאוני ירושלים כמו הרב מטעפליק שהעמיד

עד שיכול להוציא מתחת ידיו בירור הלכה מזוקק ומבורר. תלמידיו שאלו אותו מדוע הוא מביא לעתים סדרת הלכות מספר מסוים ובאמצע הוא משמיט הלכה אחת. השיב להם זקני זצ"ל שאין הוא סובר כאותה הלכה אך גם אינו חפץ להתנצח עם המחבר ללא סיבה, על כן הוא פשוט משמיט את ההלכה.

מדוע פתוחים השרוכים?...

זקני זצ"ל היה איש ההלכה בכל מהותו, העידו עליו גדולי הדור שליט"א שאינו הולך אמה אחת ללא הלכה! אתן למשל דוגמה אחת מני רבות: מנהג הכהנים המדקדקים לשמור על ידיהם בנקיות מעת קומם ממיטתם, שאם לא כן יש דעות בהלכה שעליהם לברך על נטילת ידים לפני ברכת כהנים (ראה מ"ב סי' ק"ח ס"ק כ"ד). ובכל זאת רבים מהכהנים מתירים את שרוכי נעליהם לפני ברכת כהנים ואינם חשים לכך. ומעניין שה"משנה ברורה" אינו מזכיר זאת. אבל אני שמתי לב שזקני צועד בשרוכים פתוחים מעת קומו ועד לברכת כהנים כדי לא להיכנס לחשש ספק בהלכה.

זקני זצ"ל היה כהן מיוחס למשפחת ראפפורט המיוחסת לש"ך. אחד מאבות המשפחה החליף את שמו לרבינוביץ בגלל גזירת המלכות ברוסיה שמשפחה שיש בו יותר מכן אחד, יתגייס השני לצבא. על כן החליף הבן השני את שמו לבל יידעו שכן הוא לאותה משפחה.

רגיל היה לעורר על השתדלות קיום ההלכה בכל הדממות. הוא היה אומר - כשמשלמים לנהג המוניתי על נסיעה שביצע. הרי ברור שחייבים לשלם, אבל מדוע שלא לכוון על קיום צווה דאורייתא של "ביומו תתן שכרו"?

ה"חפץ חיים" של דורנו

גדולי הדור זצ"ל ויבלחט"א שליט"א העריצוהו עד למאוד, ואף הגדירוהו כ"חפץ חיים" של דורנו, הן בכך שחבר כעין "משנה ברורה" על חלק יו"ד והן בשמירת הלשון המופלגת שלו. עוד הגרש"ז אויערבך זצ"ל נהג לשאול אותו שאלות בהלכות יו"ד וישנם עוד רבים ששיגרו אליו שאלות בעניינים אלו.

זקני זצ"ל היה מזכיר דבריו מובאות רבות מספרי ה"חפץ חיים" ונראה היה שהוא קשור לדבריו תורתו בקשר בל ינתק. מעניין לקרוא את הסכמת הראב"ד הגאון האדיר רבי משה שטרנבוך על 'מעדני השלחן' שבתוך דבריו מביא: "ומעידים חכמי התורה שלעת זקנותו הצטער הקדוש ה"חפץ חיים" זצ"ל מאד שלא זכה להוציא לאור ספר על יו"ד כמו על או"ח, אבל עכשיו ב"ה הספר לפנינו שמהו לכל נפש ונתקיימה בקשתו על ידי כתר"ה שליט"א ומשמיא קצקו ליה". הגר"ש אלישיב זצ"ל שהיה ממעריציו הגדולים ודן עמו רבות בהלכה אמר פעם "הגדלות של רבי לוי אינה דווקא בגאונותו המופלגת אלא בכך שמעולם לא הוציא דבר לשון הרע מפיו!"

הקפדתו על עניני הבין אדם לחבירו עוררה התפעלות עצומה. הוא עצמו העיד 'מעולם לא פגעתי באדם'.

פעם בשעת לילה מאוחרת שוחח עמי זקני, ובאמצע ששוחחנו הוא הוטרד בנושא מסוים. למחרת התקשר אלי ובפיו התנצלות על כך שאולי לא נפרד ממני כראוי בברכת לילה טוב. כזה הוא! במואד השכם בבוקר כולל "חסדי דוד" הוא טורח ללסדר על מקומו את כל הספרים אליהם יזדקק במשך היום, שכן אינו רוצה שיקומו לכבודו בגישתו אל ארון הספרים.

הגאון הגדול?...

במשך שנים סרב זקני זצ"ל להדפיס את חידושי תורתו, עד ששכנעוהו בטיעון שאם ספריו ימיתו עד שבניו ידפיסום, הרי שאם מאן

דחו ירצה להשיג על דין מסוים לא יהיה מיישיב לו... ואכן לאחר הוצאת הספר הגיעוהו מאות מכתבי השגות ושאלות עליהם תירץ והסביר כראוי ובצורה טובה יותר. גם לאחר שכבר הסכים להדפסה התנגד זקני זצ"ל ששמו יופיע על הספר. גאב"ד שטרסבורג רבי אברהם דוד הורביץ זצ"ל טען בפניו - 'אם שמך לא יופיע על הספר יהיה בכך חידוש שהרי אין זה כדרך המחברים... דווקא יחודיות זו יכולה להביא גאון מסוימת...' פעם הביע את כאבו על כך שהצמידו לשמו את התואר "הגאון הגדול" - באומרו, גדול אני וודאי שהרי כבר עברתי את גיל הבר מצווה, אבל 'הגאון'!...

פעם התבטא: 'יש כאלו שחושבים שהם גורמים לי הנאה כשהם כותבים עלי תארים. ראיתי לאחרונה שבמודעות מסוימות הפכו אותי ל'מקובל'... אינני מוחה בהם שכן אינני רוצה לפגוע חלילה בצדקה. אבל ראיתי בתואר החדש תביעה משמים על כך שאינני יודע קבלה, ואולי עלי להתחיל ללמוד!'

השם נשכח

כשהוא התבקש להתפלל עבור מישהו, היה לוקח את הדבר לליבו ומתפלל במלוא הכוח והרצינות. פעם לאחר שביקשו ממנו להתפלל על מקשה לילד שכחו להודיע לו שהכל עבר בשלום. זקני זצ"ל התרעם על כך באומרו הרי אני התפילה לוקחת ממני הרבה יגיעה. מדוע לא הודעתם לי שאני יכול להפסיק?! בעת שאחד מנכדיו אושפז בביה"ח במצב קשה ביקש זקנו לכוון לרפואתו בעת ברכת כהנים, אך למרות כל מאמציו לא הצליח להיזכר בשם, למרות שלפני כן הזכיר את שמו פעמים רבות בתפילתו. מיד לאחר התפילה ביקש לברר אודות מצבו באמרו שהעובדה ששכח את שמו מעוררת בו דאגה רבה. ואכן התברר שבאותו זמן היו אלו רגעיו האחרונים, רח"ל.

המעניין הוא שחיבור ספריו, לא הפריע לו בשאר לימודיו, אפילו בספרי חסידות בקיא היה זקני זצ"ל בצורה בלתי רגילה. המשנה באבות (ה יח) אומרת - "כל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו". זקני זצ"ל היה רגיל לפרש את המשנה על פי הפסוק (מלכים א א כא) "והייתי אני ובני שלמה חטאים" - ומפרשים המפרשים את המילה חטאים לחסרים. זהו הפשט אין חטא בא על ידו - אין חסרון בא על ידו - כלומר הזמן שהוא משקיע עבור זיכוי הרבים לא יפגע ויחסיר מהספקיו והישגיו האישיים.

בהקשר לכך אספר, שבצעירותו חפץ זקני זצ"ל לקדם את חבריו לספסל הלימודים בישיבה שלא ראו כל כך ברכה בלימודים. כדי לא לפגוע בהם הוא לא הציע להסביר להם את חומר הלימוד, אלא ביקש מהם שיסבירו לו קטע מסוים בגמרא וכך הצליח לבאר להם את הדברים. זקני זצ"ל היה תולה במעשים אלו את הצלחת ספריו, שכן היה זה זיכוי והצלה של אותם תלמידים וזרעם אחריהם!

הדרכות נפלאות בעניני חינוך

כמחנך ומומחה בעברו היה מוסר דברי הדרכה לשואליו ואומר: "העיקר הוא שהתלמיד יידע וירגיש שהמלמד אוהב אותו! זהו המפתח לכל עניני החינוך. כשהתלמיד מרגיש שלמלמד אכפת ממנו באמת, הוא יהיה כלי מוכן לקיבול. כשהבחנתי באחד התלמידים שמתקשה בלימודו קראתי לו בהפסקה, למדתי עמו באופן פרטי ושוחחתי עמו עד שגיליתי את אשר מפריע לו וטרחתי לתקן את הצריך תיקון. זהו היסוד של מלמד אמיתי וראוי!"

המלמד אינו יכול לבוא למסור את השיעור וללכת לביתו. כשמחנכים ילד יש לדאוג לכל מכלול צרכיו הרוחניים. כשישמישתי כמלמד, הקפדתי ללמוד עם הילדים מוסר מדי יום, הקפדתי עמם על ברכות ותפילות בכונה ודקדוק, ואף עסקנו רבות בלימוד הלכות שמירת הלשון. מלמד שמתנהג בצורה כזו קונה את נפש התלמיד ומטביע בו חותם בל ימחה.

חובה ללמוד מוסר

"אין לאנשים מושג עד כמה מפגיע לימוד המוסר. פעם על הספקתי ללמוד בכיתה את השיעור ב"חפץ חיים" וביקשתי מהתלמידים שבשבת בעת הסעודה יבקשו מאביהם שילמד עמם את ההלכות. כעבור מספר שבועות פגש אותי אחד מהאבות וסח לי בהתרגשות ששינית לי לחלוטין את פני ביתי. וכך הוא מספר לי - 'בני ביקש שאלמד ליד השולחן הלכות שמירת הלשון כפי שהמלמד ביקש, בתחילה סירבתי אבל הוא החל ללכת, למול בכיו לא יכולתי לעמוד וחופשתי את הספר שהיה מונח אי שם על מדף גבוה... התחלנו ללמוד את ההלכות והלימוד הפך להיות קבוע, עד שבזכות הלימוד המשותף השתנה אורח החיים בביתנו, עד כדי כך ששמעתי את אחת השכנות מנסה לשוחח עם זוגתי בנושא שיש בו רכילות והיא סירבה בתוקף. מי היה מאמין שאזכה לראות בביתי התנהגות כזו!"

עמלתי גם רבות על כך שילמדו משניות בעל פה. ה"חפץ חיים" הרי מזכיר זאת רבות בספריו - חשוב מאוד לדעת דברי תורה בעל פה כדי לקיים מצוות "ובלכתך בדרך". באותם ימים חיינו בצמצום גדול ולא היתה לי אפשרות לתגמל את התלמידים מממוןי. בחסדי ה' מצאתי שכן בעל אמצעים ששילם עבור התגמול לאלו שלמדו משניות בעל פה בתמורה לכך שאלמד עם בנו. אלו קניינים לנצח נצחים! אחד מחשובי הרבנים בארץ ישראל שלמד אצלי לא פוסק עד היום מלהודות לי על המשניות שלמד בזמנו, ואשר עד היום הוא משנן אותם בעל פה בכל רגע פנוי. אגב, בזמנו המלצתי ללמוד משניות מסכת אבות בעל פה, הגם שכמוכן כל המסכתות חשובות, אבל בלימוד פרקי אבות אפשר תוך כדי השינון, לרכוש גם קנייני מוסר."

"פעם הגיע אלי מלמד בכדי להתייעץ - אחד מתלמידיו, בעל ראש טוב אבל הוא מתעצל לחזור על לימודיו וכך הכל נשכח ממנו. כל הדרכים שניסה לא הצריכו לעורר בו את החשק לחזרה. הוריתי לו שיקח את הילד לשוחח אישית והדרכתו אותו מה לומר. התברר שהילד הסביר - 'אבי תמיד דואג לציין באוזני עד כמה חשובה כל מילה של לימוד תורה ועד כמה יש לנצל את הזמן. אבל מעניין מאוד. אותו עצמו אני בקושי רואה פותח ספר, הוא דווקא כן מבטל את זמנו... מדוע שאאמין לו?' טען הילד. 'נוהג אני, אמר זקני זצ"ל, 'לפרש את דברי הפסוק - 'ששנתם לבניך ודברת בם' - אם אתה רוצה לזכות שבניך ישננו, ילמדו ויתנהגו כראוי, ראשית כל עליך לקיים בעצמך 'ודברת בם'!"

מוגש ע"י נכדו

הרה"ג **גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א**

מו"צ ברחובות ומרבני אנ"ש

לרגל יומא דהילולא ב' אדר

ושמחת נישואי נין זקינו

הרב יצחק זאב רבינוביץ שליט"א

עב"ג בת מוריני הרב שליט"א

ביום א' ויקרא ג' אדר ב' תשפ"ב

באולמי פארהנד בית שמש

כניני חיים

ביאורי חיים

אלה פקודי המשכן משכן העדות וגו'. י"ל הדנה כלי ביתו של אדם אין אדם מונה כי אין נ"מ, אבל דברים שמלוה לאחרים הוא מונה יען שרוצה לקבלם בחזרה, וזש"ה אלה פקודי המשכן, פקודי לשון מנין, והטעם שמו כי מחריבי המשכן והמקדש יצטרכו להחזיר במדה ובמשקל מה שפגמו וקלקלו, וזהו משכן מלשון משכון, כדאיתא במדרש שנקרא משכן שנתמשכן על עוונותיהם של ישראל, וראי' ועדות ע"ז הוא מה שמונו ונפקדו כלי המשכן.

(שארית מנחם)

ויבואו כל איש ואשה וכו' הביאו בני ישראל נדבה לה'

וי"ל פי' הפסוק שכך נתנו בני ישראל נדבתם למשכן בשמחה ובטוב לב שחשבו להקב"ה לנדבה להם שזיכה אותם במצוה זו, וזהו הביאו בני ישראל נדבה לה' ר"ל שתחשבו זאת לנדבה להקב"ה שזיכה אותם לכך (מאור ושמש)

אמונת עיתך

שבת הפסקה

מה היו הפסקות ממשמשות ליתן ריוח למשה להתבונן בין פרשה לפרשה (תנ"כ, ויקרא)

בהפסקה שבין פרשת שקלים לפרשת זכור, הנה ענין השקל הוא שהאדם צריך להיות שוקל תמיד מעשיו כמה פעמים הפסיק בעבודת השי"ת, וכייר מיעוט ערכו, ואז יוכל לבוא לפרשת זכור, שהוא מחיית עמלק שגמיו ר"ם, שידע שפלות עצמו שלא עשה עדיין כלום, ועל ידי זה יכול לזכות לקץ הגאולה, כי כשתקח מספר עמלק"ק שהוא ר"ם ממספר שק"ל נשאר ק"ץ, זה שרמזו רז"ל מה היו הפסקות ממשמשות ליתן ריוח לשמה להתבונן בין פרשה לפרשה שעל ידי שמתבונן בהפסקה של פרשת שקלים לפרשת זכור כנ"ל הוא מקרב קץ הגאולה לעתיד.

(צמח צדיק ד"ה בהפסקה דף כד ע"א)

אם יהיה שבת פרשת שקלים ופרשת זכור ביחד בלי הפסקה, לא יוכל האדם להשיג ולהמשיך עליו את שתי הקדושות ביחד, ולפיכך יש הפסקה בין פרשת שקלים לפרשת זכור, להתבונן בין פרשה לפרשה.

(ליקוטי יהודה בשם זקינו החידושי הרי"ם)

ענין ההפסקה שבין שקלים לזכור רומז שיתן ריוח בין ההפרשה שהפריש את עצמו מן האיסור לפרשת התורה, שישריש את עצמו בהתשובה שעשה לטהר את נפשו היטב, ואז יזכה למחית עמלק בבחינת זכור ולהשיג את סודות התורה

(דברי יהושע)

ההפסקה בין שקלים לזכור רומזת לבל יחשוב האדם שבקיום מצוות הזכרת מתן מחצית השקל לכפר נפשו הוא כבר שלם בגופו ובנפשו ואין לנו מה לחשוש, באה שבת הפסקה (שבת בחינת הדעת) ויש לו זמן להתבונן שעדיין לא השלים עצמו וקיים עדיין חשש "פן יבוא עמלק" זה יצר הרע, שאף אם אתה ישן הוא ער לך, ואז יוכל לעמד כנגדו ולהתגונן.

(חשבה לטובה)

שבת הפסקה שישנה לעיתים בין שקלים לפרשת זכור נותנת לנו זמן להתבונן בין פרשה לפרשה שהרי שתי פרשות אלו נראות לכאורה רחוקות זו מזו מקצה לקצה, פרשת שקלים היא נדיבות הלב של ישראל להפריש מהונם להשי"ת, והוא מדת חסד ואהבה, לעומתה פרשת זכור מסמלת מדת גבורה, להתאזר בה למחות את זכר עמלק מתחת השמים, ברם בהתבוננות בין שתיהן מוצאים אנו כי למעשה אין סתירה ביניהן, אהבת הצדיק ושנאת הרשע משלימות זו את זו, ומתפקיד האדם השלם להשתמש בכל מדה בקיומה ובמתכונתה הראויים, נמצא שפרשת שקלים היא הכנה לפרשת זכור וצריך רווח להתבונן ולהתכונן כראוי (ברכת שמעון)

האיך היה משה רבינו מעמיד את המשכן בשבת

בפרשתנו פרשת פקודי כתוב: ויהי בחדש הראשון בשנה השנית באחד לחדש הוקם המשכן ויקם משה את המשכן ויתן את אדניו וכו'... (שמות מ', י"ז - י"ח)

ב"תורת כהנים" (ט', כ"ג) מובא: "כל שבעת ימי המילואים היה משה מעמיד את המשכן בכל בוקר ובוקר, מקריב קרבנותיו ומפרקו".

ובספר מרפסין איגרי בפרשתנו, הקשו, וז"ל: כיצד משה בנה ופירק את המשכן בכל יום משבעת ימי המילואים, הלא אין לך שבעה ימים ללא שבת, והלכה פסוקה היא (יבמות ו' ע"א, רמב"ם בית הבחירה א', י"ב) כי "אין בנין בית המקדש דוחה שבת", שהרי מסיבה זו הקדימה התורה אזהרת השבת למלאכת המשכן, ללמדנו שאין בנין המשכן דוחה שבת, כמבואר ברש"י (תחילת פרשת ויקהל), ?

(א) מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, תירץ: שמכיון שמשה פירק את המשכן בו ביום שהקימו, שוב הקמת המשכן נחשבת לבנין עראי, ובנין עראי אינו אסור מן התורה. (עכ"ד).

(ב) מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א, תירץ: הקמת המשכן אף בשבת - הוראת שעה היתה. ומסיבה זו הסמיכה התורה שמירת שבת למלאכת המשכן, לבל נטעה ללמוד ממשה שהקים את המשכן בשבת. (עכ"ד).

(ג) לענ"ד י"ל בס"ד ע"פ מה שכתב רש"י (שמות ל"ט, ל"ג) וז"ל: אמר משה לפני הקב"ה: איך אפשר הקמתו על ידי אדם, ? אמר לו: עסק אתה בידך, נראה כמקימו, והוא נזקק וקם מאיליו. עכ"ל.

ולפי זה לא קשה מידי, שכיון שמשה רבינו סך הכל רק עסק בידו, שנראה כמקימו, והיה המשכן נזקק מאילו, ומסתמא היה גם בפריקתו כן, שהיה משה רבינו עוסק בידו, ונראה כמפרקו, והיה מתפרק מאילו, שהרי היו הקרשים כובד גדול מאד, שלא יכל אדם מעצמו להקימו ולפרקו, ולכן אין בזה איסור של בנין וסתירה בשבת. ודו"ק

מאת

הרה"ג גמליאל הכהן ריבנוביץ שליט"א

מו"צ בק"ק קראלי ומח"ס גם אני אודך

זכר למחצית השקל ומתנות לאביונים

אם ברצונכם לקיים את המצוה בהידור רב עשו אותה עם עמלי התורה ומשפחות נזקקות הנתמכות ע"י מפעלי הצדקה והחסד של

הוד מרן רבינו עט"ר שליט"א

תרומותיכם ימסרו להם ביום הפורים ועל ידי זה תקיימו את המצוה בהידור ותזכו לכל הברכות

לתרומות חייגו 055-6798152

מאות כבר נושעו! ומה איתך?

רוצים גם ישועה? יש לכם שמחה, אזכרה וכו' תרמו! וקחו חלק בהפצת המעיינות של

מרכז "אמונת חיים" קראלי

כתובת לתרומות תגובות ולקבלת הגליון

רח' דב גור 20/23 אשדוד טל. 055-6798152

ובאימייל: 3118494@gmail.com

לזכר עולם יהיה צדיק

הגה"ק יעקב יחזק'י זי"ע
בהרה"ק משה זצ"ל מפאפא
נלב"ע ביום ב אדר תשא
ת.נ.צ.ב.ה.

לזכר עולם יהיה צדיק

רבינו הגדול
הגה"ק יצחק צבי משה זי"ע
בן רבינו אביגדור מוזס זצ"ל
מקראלי

נלב"ע ד' טבת תשעט
זכותו יגן עלינו ועכ"א

לזכר עולם יהיה צדיק

הרה"ק ישראל זי"ע
בן הרה"ק אברהם מרדכי זצוק"ל
בעל הבית ישראל מגור
נלב"ע ביום ב אדר

לעילוי נשמת

מרת בריינדל ע"ה
בת הר"ר יהודה מנחם ז"ל
נלב"ע יא שבט תשפ"ב

לעילוי נשמת

הגה"צ משה וועבר זצוק"ל
בהרה"צ מרדכי זצ"ל
נלב"ע יב כסלו תשפא